

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 70/07

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť V. J., N. Z., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2007 doručená sťažnosť V. J. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006. Súčasťou sťažnosti bola žiadosť sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je povinnou osobou v exekučnej veci vedenej Okresným súdom Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 Er 162/2005 oprávneného: C. z. p. A. (...), o vymoženie 11 444 Sk s prísl., v ktorej podala 7. apríla 2006 dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Coe 82/2005-48 z 31. januára 2006. V označenom exekučnom konaní okresný súd uznesením č. k. 9 Er 162/05-36 z 20. septembra 2005 oslobodil sťažovateľku od súdnych poplatkov.

Dňa 21. júna 2006 bolo zástupcovi sťažovateľky (v časti konania pred exekučným súdom) Mgr. Ing. M. P., CSc., N. Z. (ďalej len „zástupca sťažovateľky“), doručené uznesenie okresného súdu z 15. júna 2006, ktorým vyzval sťažovateľku na doplnenie dovolania o skutočnosť, či jej zástupca má právnické vzdelanie a či je zamestnancom povinnej. Sťažovateľka uviedla, že v uznesení nebola poučená o tom, že v súlade s § 30 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) má možnosť požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Dňa 30. júna 2006 sťažovateľka doplnila dovolanie tak, že okresnému súdu predložila fotokópiu diplomu jej zástupcu a dohodu o vykonaní práce z 1. februára 2006 s jej zástupcom, ktorá podľa nej v súlade s § 1 ods. 3 Zákonníka práce zakladá pracovnoprávny vzťah.

Dňa 12. decembra 2006 bolo sťažovateľke doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006, ktorý o dovolaní povinnej proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 7 Coe 82/05 z 31. januára 2006 rozhodol tak, že dovolacie konanie zastavil, pretože prvostupňový súd „*poučil sťažovateľku o možnosti požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, ak sú u nej predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov (ust. § 30 O. s. p.)*“, a preto, že „*Dovolateľka nepreukázala, že v osobe Mgr. Ing. M. P., CSc. ide o zamestnanca oprávneného ju zastupovať a konať v dovolacom konaní, i keď má právnické vzdelanie v zmysle § 241 ods. 1 O. s. p. Z dohody o vykonaní práce nie je možné takýto záver vyvodit', lebo dohoda bola uzatvorená na práce jednorazového charakteru určeného výsledkom práce, a to na vypracovanie daňového priznania k dani*

z príjmu fyzických osôb na rok 2006, preto zo strany zamestnanca nejde trvajúce plnenie, trvajúci pokračujúci výkon práce zakladajúci pracovný pomer“.

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľka vidí v tom, že najvyšší súd zastavil dovolacie konanie, pričom okresný súd ju nepoučil vo svojom uznesení sp. zn. 9 Er 162/05 z 15. júna 2006 o možnosti požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, ak sú u nej predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov a podľa nej bol poučenie povinný urobiť najvyšší súd. Ustanovenie § 30 OSP sa podľa sťažovateľky vzťahuje na každý súd (sudcu) bez ohľadu na jeho funkčnú príslušnosť.

Sťažovateľka ďalej namieta, že: *«Z § 1 ods. 3 zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce nepriamo vyplýva, že dohoda o vykonaní práce zakladá pracovnoprávny vzťah. Z § 11 ods. 1 Zákonníka práce zase vyplýva, že fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch, vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu podľa jeho pokynov za mzdu alebo za odmenu, sa považuje za zamestnanca. Z predloženej dohody o vykonaní práce zo dňa 1. 2. 2006 vyplýva, že sú splnené všetky pojmové znaky ustanovení § 1 ods. 3 a § 11 ods. 1 Zákonníka práce k tomu, aby poverený zamestnanec sťažovateľky, a to Mgr. Ing. M. P., CSc., bol považovaný za zamestnanca pre účely § 241 ods. 1 O. s. p. Tvrdenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o tom, že k tomu, aby sa fyzická osoba považovala za zamestnanca, je potrebný „trvajúci pokračujúci výkon práce zakladajúci pracovný pomer“, nemá oporu v zákone. Zákon spája postavenie zamestnanca v pracovnoprávných vzťahoch iba s alternatívnou podmienkou uzatvorenia pracovnej zmluvy alebo dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, čo je splnené. Obsah týchto právnych úkonov nie je rozhodujúci k tomu, aby nastali zákonom predpokladané dôsledky, to zn. toho, že Mgr. Ing. M. P. sa považuje za zamestnanca sťažovateľky, ktorý je v súlade s § 241 O. s. p. oprávnený konať za ňu v dovolacom konaní.*

Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky neuznal dohodu o vykonaní práce zo dňa 1. 2. 2006 predloženú sťažovateľkou, porušil jej právo na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.»

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosti v ústavnoprávnej veci sťažnosti sťažovateľky: V. J., bydlisko: N. Z., na Najvyšší súd Slovenskej republiky za porušenie jej práva na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zastavením dovolacieho konania uznesením zo dňa 27. 9. 2006, sp. zn. 9 Er 162/05 (4 Cdo 201/2006), takto rozhodol:

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 9. 2006, sp. zn. 9 Er 162/05 (4 Cdo 201/2006), bolo porušené právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 20.000,- Sk“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či návrh spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti pravidelne skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné

považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 71/05).

Ústavný súd zo sťažnosti zistil, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006 zastavil dovolacie konanie podľa § 104 ods. 2 v spojení s § 243c OSP z dôvodu nedostatku podmienky povinného právneho zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 241 ods. 1 druhej vety OSP.

Podľa sťažovateľky najvyšší súd porušil jej základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy preto, že ju mal sám poučiť o možnosti požiadať o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a tiež preto, že nesprávne v danej veci aplikoval príslušné ustanovenia Zákonníka práce, keď *„neuznal dohodu o vykonaní práce zo dňa 1. 2. 2006 predloženú sťažovateľkou“*.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľky spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jej základných práv alebo slobôd rozhodnutím súdu (III. ÚS 211/04).

Ústavný súd už vo svojej konštantnej judikatúre rozhodol, že len otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi by výnimočne mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie nejakého základného práva alebo slobody (I. ÚS 24/00, III. ÚS 110/03).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 1 druhej vety OSP dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Zákon tak vyžaduje povinné zastúpenie dovolateľa, ktoré má význam pre formovanie dovolania (pri zákonom stanovených dovolacích dôvodoch), ale aj z hľadiska kvalifikovaného zastúpenia dovolateľa pred najvyšším súdom.

Z judikatúry všeobecných súdov (napr. R 43/1993, R 56/1996) vyplýva, že nedostatok právneho zastúpenia má za následok to, že dovolací súd konanie zastaví podľa § 104 ods. 3 OSP.

Takýto postup bol zo strany sťažovateľky predvídateľný a najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006 tento postup aj náležite vysvetlil. Právny názor najvyššieho súdu vyslovený v tomto rozhodnutí nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Sťažovateľka podľa najvyššieho súdu nepreukázala, že jej zástupca (i keď má právnické vzdelanie) má oprávnenie ju zastupovať a v jej mene konať v dovolacom konaní, pretože *„Z dohody o vykonaní práce nie je možné takýto záver vyvodiť, alebo dohoda bola uzatvorená na práce jednorazového charakteru určeného výsledkom práce a to na vypracovanie daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb na rok 2006, preto zo strany zamestnanca nejde o trvajúce plnenie, trvajúci pokračujúci výkon práce zakladajúci pracovný pomer“*.

Jej nespokojnosť s obsahom rozhodnutia najvyššieho súdu nie je dôkazom jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Sťažovateľka nesplnila zákonnú podmienku na prístup k dovolaciemu konaniu. Najvyšší súd pri posudzovaní jej návrhu vychádzal z platného zákonného textu a tento aplikoval v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy. Podľa tohto ústavného textu domáhať sa práv

uvedených v čl. 35, čl. 36, čl. 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Občiansky súdny poriadok stanovením prísnejších podmienok na zastupovanie v dovolacom konaní zdôrazňuje potrebu kvality dovolania ako ďalšieho stupňa v občianskoprávnom konaní. Až po splnení týchto podmienok je dovolací súd oprávnený vo veci konať. Nesplnenie podmienok na dovolanie vrátane predpísaného právneho zastúpenia je prekážkou, ktorá bráni dovolaciemu súdu v konaní. Až po splnení všetkých formálnych náležitostí požadovaných zákonom (Občiansky súdny poriadok) môže najvyšší súd vo veci konať a rozhodnúť (obdobne III. ÚS 269/04, IV. ÚS 8/05).

Keďže najvyšší súd pre formálne prekážky nemohol rozhodovať v dovolacom konaní, nemohol ani uznesením 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006 porušiť základné právo sťažovateľky zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd preskúmal v rámci predbežného prerokovania sťažnosti napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a zistil, že najvyšší súd svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil. Z jeho záverov nevplyva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Preto ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozhodnutím najvyššieho súdu a označeným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je žiadna spojitosť. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 201/06 z 27. septembra 2006 nie je možné kvalifikovať ani ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprocených princípov konania pred týmto súdom.

Na záver ústavný súd poznamenáva, že najvyšší súd rozhodol o zastavení konania pre nesplnenie podmienok dovolacieho konania aj z viny sťažovateľky, ktorá bola v uznesení sp. zn. 9 Er 162/2005 z 15. júna 2006 riadne poučená prvostupňovým súdom na možné následky nedoplnenia svojho podania najmä v zmysle § 241 ods. 1 a 4 a § 30 OSP. Vzhľadom aj na tieto skutočnosti a závery ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Bolo už preto bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.